

**R.P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, É Societate Iesv, Jn
Collegio Romano Eivsdem Societatis Olim Theologiae
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Dispvtaiones
Scholasticae, & Morales, De virtute, & ...**

Lugo, Juan de

Lvgdvni, 1666

§. Alia duo dubia de hac materia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82358](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82358)

vti notitia confessionis, quando non datur ei alia notitia extra confessionem, difficile etiam est. Primò, quia hoc secretum sequitur conditionem, & naturam aliorum secretorum, in quibus constat, ius secreti acquiri illi soli, qui illud committit, quo solo credente, cessat obligatio ex secreto, licet remaneat obligatio non infamandi complices sine necessitate. Sic ergo secretum confessionis solum affert ius pœnitenti; quo cedente, remanet solum obligatio naturalis non infamandi proximum: non verò obligatio ex Sacramenti sigillo. Secundò, quia hæc obligatio sigilli tota est, vt vidimus, ne confessio difficilior fiat: hoc autem solum respicit ipsum pœnitentem: nam facilitas: vel difficultas tota est solum in ordine ad eum, qui facturus est confessionem, cum tota sit ad operandum: illa ergo solum reddere possunt difficultatem confessionem, quæ detertere possunt pœnitentem, qui solus eam facere debet: si enim pœnitens non deterreatur; confessio manet æque facilis. Certum est autem, quod pœnitens non deterretur à confessione facienda ex eo, quod Confessarius absque licentia complices possit illam reuelare cum licentia solius pœnitentis: imò, vt *suprà* dicebamus, hoc ipsum reddit confessionem magis faciliem, & gratam pœnitenti, cum videat à sua voluntate totum sigillum pendere absque dependentia ab alio, cuius licentia etiam exigatur: ergo magis est in fauorem confessionis, quod licentia complices non requiratur; sed solius pœnitentis; qui tamen consulere debet complices famæ, iuxta ea, quæ latè diximus *suprà*, *disputat. 16. sessione 7.* circa obligationem non prodendi complices absque necessitate. Vide alias rationes apud Suarez *infra disputat. 34. sessione 3. numero 7.* vbi illam sententiam aliis fundamentis impugnatur.

139.
An sufficiat
licentia peti-
ta & non ob-
tenta.

140.

Dubitatur tertio, vtrum Confessarius petens licentiam à pœnitente ad loquendum cum eo de confessione audita: quia oportet aliquid aduertere de nouo: possit, pœnitente renuente, petita, & non obtenta licentia, loqui cum eo de auditis in confessione. Affirmant nonnulli, Suarez in *presenti, dicta sess. 5. num. 3.* quem sine causa citat pro contraria sententia Diana 1. *tomo tract. 1. miscellan. resolut. 12.* cum Suarez nimis clarè hanc primam sententiam tradiderit, cuius verbis relatis eandem sequitur Fillucius *tom. 1. tract. 7. cap. 11. quest. 5. num. 324.* Nihil in *addit. quest. 11. art. 1.* & implet Diana *tom. 2. tract. 4. de Sacrament. resolut. 87.* relato Turriano, eundem Suarez citat pro hac sententia.

Contraria tamen communis est, & verior, quam tenent Reginaldus; Soto; Toletus; Rodriguez Magala; Bonacina; Syluius; Onuphrius, quos affert Diana 1. *tomo. dicta resolut. 12.* Turrianus de *pœnitent. quest. 11. artic. 1. disputat. 33. dub. 6.* & Fagundez lib. 6. de *secundo præcept. Eccles. capite quarto, numero 33.* cum aliis, quos ibi affert. Probatur primò ex communi doctrina, & generali regula, quod Confessarius de confessione sine licentia pœnitentis loqui non potest, à qua sine fundamento fieret talis exceptio. Et confirmari potest ad hominem: quia Auctores contrariæ sententiæ dicunt, petendam esse prius licentiam: si autem sigillum non obligat ad non loquendum cum pœnitente de confessione in eo casu, non video necessitatem petendi licentiam, nisi causa vrbauitatis: nam licentia pœnitentis non requiritur, nisi propter obtaculum sigilli: si ergo non obstat sigillum, non requiritur petitio licentiæ, sed posset ex abrupto Confessarius dicere,

quod volebat: consequens autem non conceditur ab iis Auctoribus, nec credo facile illud concessuros.

Dices, non loqui Confessarium tunc extra confessionem, sed supplet, & perficit eam; quæ inchoata, & imperfecta remanserat. Ita responderet Suarez. Sed contrà: quia, si hac occasione perficiendi; quod defuit, potest Confessarius continuare per totam vitam eandem confessionem, sigillum certè prorsus corrueret: nam ad Confessarium pro suo munere spectat non solum morere, sed corrigere etiam pœnitentem: quare posset per totam vitam corrigere, & obiurgare pœnitentem propter illa peccata, quod totum diceret, se intra confessionem facere, quam quoad actum corrigendi, & obiurgandi vult magis perficere; quia non satis reprehendit pro merito peccatorum: quod certè confessionem redderet intolerabilem, & fideles omnes grauissimè scandalizarentur, quasi de sigillo omnino violato. Fatendum ergo est, non posse Confessarium sine pœnitentis licentia resumere illud iudicium, quod iam semel moraliter finitum fuit. Quare in prædicto casu, si aliquid supplendum est, debet petere licentiam, si commode possit, qua negata, satisfactio suo muneri iuxta ea, quæ diximus, *suprà disp. 22. sess. 3.*

Demum observandum est id, quod merito notauit Nauarrus in *dicto cap. Sacerdos numero 51.* quod dicitur sibi accidisse, quod, dum Sacerdos aliquis cuiusdam confessionem audiret, ipso cernente, relicto pœnitente, ad ipsum venit consilium petiurus, quo habito, rediit statim, vt pœnitentem absolueret: quod quidem, si de licentia pœnitentis fecit, tolerari potest; sin minus, ex ignorantia potuit excusari à sigilli violatione: & in hoc aliqui simplices Confessarii solent non ratò deficere consilium petentes in talibus circumstantiis, in quibus persona pœnitentis non difficile intelligitur.

§. 5. Alia duo dubia de hac materia.

Primò dubitatur, an Confessarius possit, quando confitetur, ad explicandum suum peccatum, quod in audienda confessione commisit, aliquid dicere, vnde intelligatur peccatum, quod eius pœnitens confessus est, & notitia pœnitentis habeatur. Certum est, debere propter integritatem suæ confessionis, querere, si potest, alium Confessarium, cui integrè possit confiteri suum peccatum absque periculo violationis, iuxta ea, quæ *superius* diximus circa obligationem non manifestandi in confessione complices absque necessitate. Quando verò vigeret necessitas confitendi, & non posset Sacerdos confiteri integrè suum peccatum absque significatione peccati, quod audiuit: aliqui dicunt, ob integritatem confessionis posse illam aliam confessionem reuelare. Ita Gabr. in 4. *dist. 21. q. 1. art. 3. dub. 1. casu 5.* & probabilius id iudicat Soto in 4. *dist. 18. quest. 4. art. 5. circa solutionem quarti, & de secreto, membr. 3. q. 4.* Quod probant primò: quia integritas confessionis fortius obligat, cum sit in reuerentiam illius iudicij: sigillum verò in gratiam pœnitentis. Secundò, quia Sacerdos magis debet consulere suæ salutis, quam famæ sui pœnitentis.

Contraria sententia communis est omnibus ferè Theologis, & proculdubio tenenda quare primam probabilem non esse, affirmat Suarez *disp. 33. sess. 1. n. 18.* apud quem, & apud Valsg. *dicto art. 4. dub. 4.* videri possunt Theologi, & Summi nostram sententiam

sententiam docentes. Probat ex fundamento contrario: quia fortius videtur præceptum sigilli, quam integritatis confessionis. Vidimus enim *supra*, quomodo multis de causis excusetur penitens ab integritate confessionis, & quidem propter graue detrimentum, quod sibi, vel alteri timeret ex talis peccati confessione: sigillum autem violari non potest, etiam propter regni incolumitatem, aut maiora damna vel bona: ergo magis debet Sacerdos retinere integritatem sigilli, quam suæ confessionis. Ratio autem est quia magis pertinet ad reuerentiam, & fauorem confessionis sigillum, quam integritas; cum ex sigilli violatione possibilibus detererentur homines à confessione, quare hoc ipsum esset contra confessionis integritatem: cum hac de causa penitentes non confiterentur integrè sua peccata propter timorem reuelationis. Et negari non potest, quod summopere displiceret penitenti, qui ex industria quæsiuit talem Confessarium, cui sua peccata consideret, si sciret, quod hic deberet eadem sua peccata proprio etiam Confessario confidere, & ille alij. Vnde constat ad vtrumque fundamentum contrariæ sententiæ: in vtroque enim assumitur falsum, scilicet, fortius obligare præceptum integritatis, quam sigilli, quod est aperte falsum; & quod ad salutem Sacerdotis necesse sit illud peccatum integrè confiteri; quod est etiam falsum, cum Sacerdos possit confiteri sufficienter ad salutem, & cum integritate formali, licet illud suum peccatum integrè non fateatur propter custodiam sigilli.

145. Dubitarunt aliqui circa hoc, an, qui peccaret mortaliter, reuelando in confessione peccatum, quod in confessione audiuit, incideret in peccatum reuelatum: ubi omnia mortalia externa essent reuelata. Videbatur enim non esse reuelatum: quia committitur in illo secretissimo foro confessionis sacramentalis extra omnem notitiam humanam: sicut *supra* diximus, excommunicatum cognitum ex sola confessione non esse vitandum. Ceterum non videtur posse excusari à reuelatione: quia verè est peccatum externum; sicut, si sibi iurasset penitens cum mendacio, vel si manifestasset complacem absque vlla necessitate, quæ esset quidem detractio externa, atque idèò reuelata, ubi eiusmodi detractio reuelaretur. Nam, quod fiat sub sigillo confessionis, non tollit veram exterioritatem: unde hæresis, quæ ibi committeretur, afferret etiam excommunicationem reuelatam; quia verè est hæresis externa; & capax censuræ.

146. Secundo dubitatur de penis, quas incurrit, qui violat confessionis sigillum: de quo videri possunt Suarez *dis. 33. sect. 6. Fagund. dist. lib. 6. de 2. Eccl. præcept. cap. 7. & nouissimè Barbosa in collectaneis, tom. 2. lib. 5. tit. 38. c. 12. n. 15. & Menoch. de arbit. lib. 2. centur. 5. cas. 414. quos alios referunt.*

Aliqui dixerunt, Sacerdotem reuelantem confessionem fieri irregularem: Speculator, quem refert, & sequitur Maior. *lib. 5. de irregul. c. 9. n. 6.* Sed non habet fundamentum in iure, ut probat Suarez *n. 2.* qui dicit, improbabilius esse, quod affirmat idem Maior; si laicum audientem confessionem secretam alienius fieri irregularem, si eam reuelet. Ceterum, ille laicus aliquando fiet irregularis: non propter reuelationem; sed, si audiuit serio confessionem, fingens se Sacerdotem.

Alij dicunt, reuelantem in penam sui peccati habere, ut eius testimonio nulla fides danda sit in iudicio. Sed hæc non est pena, ut notat Fagundez *num. 9.* sed incapacitas materiæ: quia, nimirum, scientia, quæ habetur ex confessione, non potest vilo modo deferre in iudicio, ut *su. P. Ioann. de Lugo, de Penitentia.*

præ. diximus: in aliis tamen materiis non repellitur eius testimonium, nisi fortè propter aliquam infamiam, quam ex delicto, vel sententia incurrit.

Pœna ergo, quæ in iure statuitur Sacerdoti reuelanti peccatum penitentis, est depositio perpetua, in capite Sacerdos. *de penit. dist. 6. vbi* additur, cogendum esse ad perpetuū, & ignominosè peregrinandum; quam peregrinationem commutasse videtur lex in capite *Omnia viri sexus. de penit. & remiss.* in reclusionem perpetuam in aliquod Monasterium. Neutra verò pœna, neque vlla alia incurritur ipso facto; sed per sententiam imponenda est. Quamvis autem textus in dicto capite *Omnia viri sexus* agat initio de confessione annua, quæ ibi præcipitur: pœna tamen reuelationis intelligitur de omni confessione, etiam venialium, aut mortalium, quæ iam prius iterum penitens confessus fuerat. Sicut licet mentionem faciat de confessione solius soli Sacerdoti faciendæ; pœna tamen comprehenderet eum, qui non solus, sed cum interprete, vel coram alio audisset confessionem: quia, quoad reuelationis penam, non ponitur illa limitatio; sed quoad obligationem præcepti confitendi, quod non obligat, nisi ad confessionem solius cum solo.

Hanc pœnam incurrit solus Sacerdos, qui ex confessione audita, reuelat peccatum penitentis formaliter, vel æquiuocaliter: ut, si dicat: *Non potui illum absoluerè*, &c. Alij autem, ut interpretes, vel qui casu audiuit, vel cui Confessarius cum licentia penitentis, vel absque illa manifestauit, & alij similes, non puniuntur pœna illa ordinata; sed alia extraordinaria pro delicti gravitate.

Ad quem verò Iudicem hoc delictum pertineat, certum est, pertinere ad iudicem Ecclesiasticum, cum concernat Sacramenti religionem. Aliqui dicunt, expedire, ut deferatur ad Inquisitores; cum propter iniuriam Sacramenti reddatur delinquens in fide suspectus. Alij tamen dicunt, quando est mera confessio reuelatio, Inquisitores non se ingerere, quam praxim testatur Diana in eo Tribunali per multos annos versatus *tom. 3. tractat. 8. de offic. & potest. Inquisitorum. resolut. 95.* cum Molfesio in *Summa, tom. 1. tract. 7. capite 23. num. 68.* Dixi: quando est mera confessionis reuelatio: aliud enim esset, si haberet mixtum errorem: ut, si dixisset, licitam esse reuelationem sigilli; vel aliter ostenderet, se male sentire de Ecclesiasticis Sacramentis, quo casu pertineret ad iudicium Inquisitorum.

Difficultas est de modo probandi hoc crimen, de quo in primis dicendum est, posse probari per testes singulares, propter delicti qualitatem, quod aliter vix vnquam probari posset, ut notat Suarez *numero 3.* & alij communiter. Dubium autem est, cui incumbat probandi onus, quando penitens dicit, Sacerdotem reuelasse confessionem absque eius licentia; Sacerdos verò dicit se habuisse licentiam à penitente. Multi dicunt, onus probandi incumbere Confessario; quam esse sententiam communem testatur Nauarrus *dicto capite Sacerdos. numero 164.* & pro ea Suarez affert S. Thomam, Richardum, & Syluestrum. Et probari potest: quia licentia non præsumitur, nisi probetur, ut in simili probat Zephalus *conf. 47. num. 2. volum. 1.*

Alij hanc sententiam duram, & difficilem indicant, cum Sacerdos non possit probare licentiam

147

148.
Ad quos Iudices spectat.

149.

Quomodo probetur hoc delictum.

150.

centiam illam, quæ regulariter secretò datur. Ita Suarez numero 4. & in fortioribus terminis Thomas Sanchez libr. 3. de matrim. disp. 37. num. 5. quando opponitur contra Sacerdotem, interfuisse matrimonio absque licentia Parochi. Quare Suarez ibi, & Bernardus Diaz de Lugo in *Practica criminali can. capite* 109. & alij dicunt, totum hoc ex coniecturis, & circumstantiis pendere: nam, si Sacerdos bonæ famæ sit, & honestè vitæ, si nihil mali pœnitenti intulit; sed potius reuelatio tendebat ad eius bonum; præsumitur licentia, & probandi onus refunditur in pœnitentem.

151. Distinguere possumus: nam, si pœnitens accuset de reuelata confessione, & Sacerdos neget se, tale peccatum dixisse, aut reuelasse, pœnitens debet probare, ut constat, cum crimen non præsumatur, nisi probeatur. Si verò constet, Sacerdotem dixisse illud peccatum, ipse verò neget, se illud in confessione audiuisse, credo, debere ab ipso ostendi, unde illud sciret: quo non probante, punietur quidem, non tamen pœna ordinaria, sed leuiori, quia non est conuictus de delicto: ut cum alijs tradit Barbat. 2. volum. conf. 70. quod incipit *Sapienter, ni fallor, col. septima in principio*. Si verò constet de reuelatione, dicat tamen Confessarius, se habuisse licentiam pœnitentis, distinguendum videtur cum Mascarido, quem refert, & sequitur Thomas Sanchez *ubi supra*, numero 5. qui in casu matrimonij dicunt, si contra licentiam opponatur à tertio, ipsi incumbere probare; si verò à proprio Parocho, transferri onus probandi in Sacerdotem, qui interfuit matrimonio, vel in ipsos contrahentes. Quam distinctionem in casu nostro approbat etiam Lapsus *allegat*. 94. quæ incipit, *Quidam Presbyter. ut*, si accuset ipse pœnitens, Sacerdos debeat probare licentiam: si verò accuset alius tertius, maximè, si pœnitens iam sit mortuus, probatio incumbat accusatori.

152. Ratio utriusque partis esse potest: quia quando à tertio opponitur, cum ipse non possit, nisi ad summum ex auditu scire carentiam licentiæ; ipsi incumbit onus offerendi alias probationes: quia delictum Confessarij non præsumitur; sed ex communiter contingentibus præsumitur reuelasse cum licentia, quæ ferè semper secretò conceditur. Quando verò ipse pœnitens accusat, qui scire bene potest licentiæ carentiam: maiorem fidem facit, licet non plenam: quare oportet, quòd Confessarius purget illam probationem per probationes contrarias. Potest tamen præponderare bona existimatio de probitate, & prudentia Confessarij: præsertim, si pœnitens è contra famam habeat non bonam, & aliquam inimicitiam occasionem aduersus Confessarium. Et hæc sufficiant de confessione. Nunc dicemus de satisfactione sacramentali, quæ est vltima pars huius Sacramenti: prius tamen oportebit dicere de satisfactione secundum se, qua satisfaciunt iusti ex opere operantis per opera pœnalia facta in gratia: postea verò dicemus de satisfactione sacramentali, qua satisfit ex opere operato.

* *

DISPUTATIO XXIV.

De satisfactione secundum se.

SECT. I. *Virum possit homo satisfacere de condigno pro debito pœna temporalis.*

Dubium incidens. *An possit homo aliter, quam per condignam satisfactionem liberari à debito pœnae, per impetrationem, vel merita congrua.*

SECT. II. *An, & quomodo requiratur status gratia ad satisfactionem de condigno.*

SECT. III. *An satisfactio requiratur opus honestum pœnale, & ex intentione satisfaciendi.*

SECT. IV. *Virum actus, seu passio externa addat satisfactionem supra actum internum.*

SECT. V. *An, & quomodo passiones, & pœna ab intrinseco, & necessarii pronuntiantes, possint esse satisfactoria.*

DE VERAT *supra* post disp. 11. tractati de pœnitentiæ virtutis effectu ad expiationem pœnae temporalis, quæ appellatur satisfactio pro pœna: ne tamen tractatio de satisfactione divideretur, sequuti sumus vsum Scripturæ, & referuimus ad hunc locum illum effectum, ubi de satisfactione sacramentali dicuri sumus. Dicemus ergo prius de satisfactione secundum se, hoc est, secundum virtutem, quam bona opera habent ad satisfaciendum, & delendum debitum pœnae temporalis; ut postea gradum faciamus ad satisfactionem, quam afferunt eadem opera, propter eleuatam per efficaciam huius Sacramenti.

SECTIO I.

Virum possit homo satisfacere de condigno pro debito pœna temporalis.

SUPPONENDUM primò ex dictis *disput. 8. sect. 2.* Remissa culpa, non semper aufertur totum debitum pœnae: nam, licet remissa culpa mortali, aufertur reatus totius pœnae æternæ, non tamen aufertur reatus totius pœnae temporalis, ut contra Hæreticos nostri temporis definitum est in Tridentino *sess. 6. canone* 30. & *sess. 14. cap. 8. canon. 12. 13. & 14.* & latè eorum errorem confutant Vega *lib. 13. in Tridentinum, cap. 36. & segg.* Soto *in 4. disp. 29.* Castro de *hæresibus, verbo, Pœnitentiæ, Bellarm. lib. 4. de pœnit. cap. 2.* Valquez in *presenti, quest. 94. art. 1. dub. 1.* & alij communiter. Unde peccatum veniale aliquando remittitur, remanente toto debito pœnae; nempe, quando iustus moritur cum aliquibus culpis venialibus nondum remissis quoad culpam in hac vita: tunc enim statim post mortem remittitur culpa ut diximus *disput. 9.* & tamen manet integrum debitum pœnae soluendæ in Purgatorio.

Supponendum secundò, hoc debitum pœnae dupliciter posse expiari. Primò, per propriam satisfactionem ipsius debitoris, seu ex opere operantis: Secundò, ex opere operato per satisfactio-